

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางในการประยุกต์ระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมของธุรกิจ โลจิสติกส์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำนวณหาต้นทุนกิจกรรมของธุรกิจ โลจิสติกส์ และนำข้อมูลไปให้บริหารต้นทุน เนื่องจากหากได้ข้อมูลต้นทุนค่าบริการที่ถูกต้องเหมาะสมจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารในกำหนดราคาค่าบริการ ทำให้ทราบต้นทุนการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ ประกอบกับระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมเป็นระบบบัญชีที่ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการเกิดต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในธุรกิจ โลจิสติกส์ ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้บริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ได้ การศึกษานี้ได้นำแนวคิดและทฤษฎีของระบบต้นทุนกิจกรรมมาใช้เป็นแนวทางในการหาต้นทุนดำเนินงาน

และการศึกษาครั้งนี้โดยการเลือกตัวอย่างธุรกิจ โลจิสติกส์ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ราย จากทั้งหมด 30 รายในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เพื่อให้ทราบต้นทุนและกิจกรรมหลัก และนำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาลักษณะกิจการและต้นทุน ได้แก่ ผู้ประกอบการขนส่งทางถนนและคลังสินค้า จำนวน 2 ราย ผู้ประกอบการรับจัดการขนส่งสินค้า และบรรจุหีบห่อจำนวน 2 ราย ผู้ประกอบการเดินพิธีการศุลกากร จำนวน 2 ราย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่าย หัวหน้าฝ่าย เกี่ยวกับกิจกรรม ขั้นตอน กระบวนการทำงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งเข้าสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ได้ใช้หลักการของระบบต้นทุนกิจกรรมเพื่อคำนวณต้นทุนกิจกรรมของธุรกิจ โลจิสติกส์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การคำนวณต้นทุนกิจกรรมธุรกิจ โลจิสติกส์ และแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรม

5.1.1 การคำนวณต้นทุนกิจกรรม โดยมีขั้นตอนการคำนวณต้นทุนกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์กิจกรรมของธุรกิจ โลจิสติกส์
2. การวิเคราะห์ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน
3. การกระจายค่าใช้จ่ายจากบัญชีแยกประเภทเข้ากิจกรรม
4. การหาอัตราส่วนต้นทุนกิจกรรมต่อตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน

1. การวิเคราะห์กิจกรรมของธุรกิจโลจิสติกส์

จากการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมของธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากิจการหลักของธุรกิจโลจิสติกส์สามารถแบ่งเป็น 6 กลุ่มงาน คือ

1. กลุ่มงานขนส่งทางถนน
2. กลุ่มงานคลังสินค้าของกิจการขนส่ง
3. กลุ่มงานรับจัดการขนส่งสินค้า
4. กลุ่มงานบรรจุหีบห่อ
5. กลุ่มงานเดินพิธีการศุลกากร
6. กลุ่มงานบริหารจัดการ

เมื่อได้กลุ่มงานแล้วจากนั้นจึงวิเคราะห์กิจกรรมในกลุ่มงานหลักทำให้ได้กิจกรรมระดับส่วนงาน 12 ส่วนงาน คือ

1. ส่วนงานธุรการขนส่ง
2. ส่วนงานขนส่ง
3. ส่วนงานคลังสินค้า
4. ส่วนงานขายระหว่างบรรทุก
5. ส่วนงานยกขนสินค้า
6. ส่วนงานบรรจุหีบห่อ
7. ส่วนงานติดต่อประสานงานกับลูกค้า
8. ส่วนงานการส่งออกและนำเข้า
9. ส่วนงานเดินพิธีการศุลกากร
10. ส่วนงานบุคคลและธุรการ
11. ส่วนงานบัญชีและการเงิน
12. ส่วนงานขายและการตลาด

จากนั้นวิเคราะห์กิจกรรมของส่วนงานทำให้ได้กิจกรรมที่จะนำไปคำนวณหาต้นทุนต่อกิจกรรม 37 กิจกรรม คือ

1. การรับรายการขนส่งสินค้า	20. การติดต่อกับลูกค้า
2. การจัดรถ	21. การตรวจสอบเอกสาร
3. การวิ่งบรรทุกรับ-ส่งสินค้า	22. การจัดทำใบขนสินค้า

4. การยกขนส่งสินค้าขึ้น-ลงรถ	23. การออกของ
5. การรับสินค้า	24. การจัดทำเอกสารการส่งออก
6. การเคลื่อนย้ายสินค้าเข้าและออก	25. การจัดทำเอกสารการนำเข้า
7. การเก็บรักษา	26. การจัดส่งเอกสาร
8. การขายระวางบรรทุก	27. การจัดหาบุคลากร
9. การจองระวางบรรทุก	28. การจ่ายเงินเดือน
10. การจัดทำใบตราส่ง	29. การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์
11. การยกขนส่งสินค้า	30. การดูแลระบบสารสนเทศ
12. การตรวจสอบน้ำหนัก	31. การบันทึกรายการบัญชี
13. การทำรายการวัสดุ	32. การบันทึกรายการและเรียกเก็บเงิน
14. การเบิกวัสดุอุปกรณ์	33. การบันทึกรายการและทำจ่าย
15. การอาบน้ำยาไม้	34. การจัดทำงบการเงิน
16. การบรรจุสินค้า	35. การทำรายการรับ-จ่ายเงิน
17. การติดป้ายเครื่องหมาย	36. การติดต่อหาลูกค้าใหม่
18. การจัดเรียงสินค้า	37. การดูแลลูกค้าเก่า
19. การสรุปต้นทุนการทำงาน	

2. การวิเคราะห์ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน

จากการพิจารณาสาเหตุที่ทำให้เกิดต้นทุนใน 37 กิจกรรม พบว่าที่มาของการเกิดต้นทุนของกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เพื่อนำมาหาต้นทุนของกิจกรรมต่อตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน บางกิจกรรมสาเหตุของการเกิดต้นทุนมาจากตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนลักษณะเดียวกัน เช่น กิจกรรมการรับรายการขนส่ง กับกิจกรรมการขายระวางบรรทุก มีตัวผลิตภัณฑ์เป็นใบสั่งงาน เนื่องจากเป็นกิจกรรมแรกที่ได้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้าทั้งสองกิจกรรม บางกิจกรรมสาเหตุการเกิดต้นทุนมาจากตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนเดียวกันแต่ใช้ชื่อตัวผลิตภัณฑ์ต่างกัน เช่น กิจกรรมการจัดทำใบขนสินค้า ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนเป็นจำนวนใบขนสินค้า กับกิจกรรมการออกของ ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนเป็นจำนวนครั้งการเดินทาง ซึ่งเท่ากับจำนวนใบขนสินค้า บางกิจกรรมมีใช้ชื่อตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนเหมือนกัน แต่เกิดจากคนละสาเหตุ เช่น กิจกรรมการจัดทำเอกสารส่งออก กับกิจกรรมการจัดทำเอกสารนำเข้า เอกสารที่จัดทำแตกต่างกัน แต่ใช้ชื่อตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนว่าจำนวนเอกสารที่จัดทำ ตามตารางที่ 16 ในบทที่ 4 ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน มีดังนี้ จำนวนใบสั่งงาน จำนวนครั้งในการจัดรถ จำนวนเที่ยววิ่งบรรทุก จำนวนครั้งที่ยกขึ้น-ลงรถ จำนวนครั้งการรับ จำนวนครั้งการเคลื่อนย้าย จำนวนครั้งการจัดเก็บ จำนวนใบสั่ง

งาน จำนวนใบจองระวางบรรทุก จำนวนใบตราส่ง จำนวนครั้งการยกขน จำนวนกล่อง จำนวนใบ
 รายการ จำนวนครั้งที่เบิก จำนวนครั้งที่อาบนํ้ายา จำนวนหีบห่อ จำนวนครั้งที่จัดเรียง จำนวน
 รายงานต้นทุน จำนวนครั้งการติดต่อ จำนวนชุดเอกสาร จำนวนใบขนสินค้า จำนวนครั้งเดินพิธีการ
 นำเข้า-ส่งออก จำนวนเอกสารที่จัดทำ จำนวนครั้งการจัดส่ง จำนวนครั้งการจัดหาบุคลากร จำนวน
 ครั้งการจ่ายเงินเดือน จำนวนครั้งการสั่งซื้อ จำนวนครั้งการดูแล จำนวนครั้งการบันทึก จำนวนครั้ง
 การเรียกเก็บเงิน จำนวนครั้งการจ่าย จำนวนครั้งการทำบการเงิน จำนวนครั้งการรับ-จ่ายเงิน
 จำนวนครั้งการติดต่อ และจำนวนครั้งการพบลูกค้า

3. การกระจายค่าใช้จ่ายจากบัญชีแยกประเภทเข้ากิจกรรม

จากขั้นตอนการวิเคราะห์กิจกรรมของธุรกิจโลจิสติกส์ ทำให้ได้กิจกรรมสำหรับ
 กระจายต้นทุนดำเนินงานจากบัญชีแยกประเภทสู่กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การกระจายต้นทุนจากบัญชีแยกประเภทเข้าสู่กิจกรรมหลัก 6 กลุ่มงาน
 เป็นการกระจายต้นทุนจากบัญชีแยกประเภทให้กับกลุ่มงาน ได้โดยตรง เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ
 ยานพาหนะเป็นค่าใช้จ่ายของกลุ่มงานขนส่งทางถนน และการกระจายต้นทุนทางอ้อมโดยใช้ตัว
 ผลักดันทรัพยากรที่แตกต่างกัน เช่น ค่าไฟฟ้าและนํ้าประปาใช้จำนวนพนักงานเป็นเกณฑ์ในการปัน
 ส่วนสู่กลุ่มงาน เป็นต้น ทำให้ได้ต้นทุนแต่ละกลุ่มงานตามตารางที่ 36 ในบทที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 การกระจายต้นทุนกลุ่มงานลงสู่ส่วนงาน 12 ส่วนงาน พบว่าสามารถ
 กระจายต้นทุนจากกลุ่มงานส่วนงานต่างๆ ได้โดยตรง เช่น ค่าวัสดุหีบห่อเป็นค่าใช้จ่ายของส่วนงาน
 บรรจุหีบห่อ และการกระจายต้นทุนทางอ้อมโดยใช้ตัวผลักดันทรัพยากรที่แตกต่างกัน เช่น
 เงินเดือนพนักงานใช้จำนวนพนักงานเป็นเกณฑ์ในการกระจายต้นทุนสู่ส่วนงาน เป็นต้น ทำให้ได้
 ต้นทุนแต่ละส่วนงานตามตารางที่ 36 ในบทที่ 4

ขั้นตอนที่ 3 การกระจายต้นทุนส่วนงานลงสู่กิจกรรม 37 กิจกรรม เป็นการกระจาย
 ต้นทุนจากส่วนงานให้กับกิจกรรมต่างๆ ได้โดยใช้ตัวผลักดันต้นทุนที่แตกต่างกันตามสาเหตุการ
 เกิดต้นทุนของกิจกรรมนั้น เช่น เงินเดือนใช้จำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นเป็นเกณฑ์
 ในการกระจายต้นทุนสู่กิจกรรม ค่าใช้จ่ายสำนักงานใช้จำนวนเวลาการทำงานเป็นเกณฑ์ในการ
 กระจายต้นทุนสู่กิจกรรม เป็นต้น ทำให้ได้ต้นทุนกิจกรรมตามตารางที่ 36 ในบทที่ 4

4. การหาอัตราส่วนต้นทุนกิจกรรมต่อตัวผลักดันต้นทุน

จากการกระจายต้นทุนสู่กิจกรรมในขั้นตอนที่ 3 พบว่าสามารถนำต้นทุนต่อกิจกรรม
 ไปหาต้นทุนกิจกรรมต่อตัวผลักดันต้นทุนได้ในทุกกิจกรรม เช่น กิจกรรมการวิ่งบรรทุกรับ-ส่ง
 สินค้า มีตัวผลักดันต้นทุนเป็นจำนวนเที่ยวที่วิ่งบรรทุก เมื่อนำไปหารต้นทุนต่อกิจกรรมจะได้
 ต้นทุนต่อตัวผลักดันกิจกรรมต่อเที่ยว เป็นต้น ในกิจกรรมอื่นใช้วิธีการเดียวกัน

5.1.2 แนวทางการประยุกต์ใช้ระบบต้นทุนกิจกรรมกับบริการของรัฐกิจโลจิสติกส์

1. การคำนวณต้นทุนการให้บริการแก่ลูกค้า จากการกระจายต้นทุนตามบัญชีแยกประเภทสู่กิจกรรม และได้อัตราส่วนต้นทุนกิจกรรมต่อตัวผลิตภัณฑ์ เมื่อลูกค้ามาใช้บริการ 1 ครั้ง สามารถนำต้นทุนต่อกิจกรรมมาหาต้นทุนการให้บริการได้ จากตัวอย่างการหาต้นทุนดำเนินการให้บริการโลจิสติกส์ ตามตารางที่ 38 ในบทที่ 4 เป็นต้นทุนที่เกิดจาก 15 กิจกรรม จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของรัฐกิจโลจิสติกส์นั้นมีความเกี่ยวข้องกันไม่ว่าลูกค้าจะใช้บริการด้านใด หากธุรกิจใดมีบริการครอบคลุมทั้งหมดก็จะได้เปรียบคู่แข่งรายอื่น และจากผลการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยตัวผลิตภัณฑ์ (Cost Per Driver) จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาในการกำหนดราคการให้บริการ

2. พิจารณาความมีประสิทธิภาพในกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่า และพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหรือทำกิจกรรมใหม่ในกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่า เพื่อพิจารณาว่าในแต่ละกลุ่มงาน เช่น ในกลุ่มงานขนส่งและคลังสินค้า ควรจะครอบคลุมถึงกิจกรรมใดบ้าง กิจกรรมใดสามารถดำเนินการได้ในเวลาเดียวกันได้ ตลอดจนพิจารณาถึงขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นอยู่ แล้วทำการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดการสูญเสียเวลาและทรัพยากรของกิจการโดยไม่จำเป็น สำหรับการเปรียบเทียบต้นทุนกิจกรรมกับผลประโยชน์ที่กลับมาเหมาะสมหรือไม่ เช่น การเช่าช่วงขนส่งสินค้าจากผู้ให้บริการขนส่งทั่วไป จะต้องตรวจสอบว่าผู้รับจ้างปฏิบัติงานได้อย่างมีมาตรฐานขนส่งถึงปลายทางตามกำหนดเวลา และสถานที่ หรือไม่ทำให้สินค้าเสียหายระหว่างทาง และพิจารณาว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นคุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับหรือไม่ รวมถึงการหาวิธีการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านการให้บริการ จนกิจการสามารถควบคุมต้นทุนที่ทำให้กิจการได้รับประโยชน์ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ต้นทุนกิจกรรมจากการศึกษานี้ถูกพัฒนาขึ้นจากวิธีการทำงานจริง และให้ผลที่ถูกต้องสำหรับการปฏิบัติงานที่ศึกษาเท่านั้น ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม หรือกระบวนการทำงาน โครงสร้างของแบบจำลองและต้นทุนของกิจกรรมจะเปลี่ยนไปด้วย เช่น กระบวนการทำงานของหน่วยงานที่ศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานจากเดิมที่ให้พนักงานทำงานด้วยระบบมือ ทั้งการรับข้อมูลและเอกสารจากลูกค้า เปลี่ยนมาเป็นใช้การส่งเมลล์ทางอินเทอร์เน็ต การเปลี่ยนวิธีการทำงานนี้ทำให้กระบวนการบางอย่างเปลี่ยนไป ทำให้กิจกรรมที่ทำโดยพนักงานลดลง เนื่องจากกิจกรรมถูกทำให้รวมกันครั้งเดียวในขั้นตอนเดียวกัน กระบวนการทำงานจึงสั้นลง การพัฒนาแบบจำลองจึงต้องออกแบบให้ตรงกับลักษณะการทำงานจริงในขณะนั้น

2. ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เช่น ใบตราส่งสินค้า ถ้าไม่สามารถใช้ข้อมูลจริง แต่ใช้ข้อมูลเฉลี่ย ควรมีการตรวจสอบเป็นระยะด้วยว่าข้อมูลเฉลี่ยเปลี่ยนไปหรือยัง เนื่องจากรายการรับจัดการขนส่งจะมากหรือน้อยอาจเปลี่ยนไปตามฤดูกาล

3. ต้นทุนที่วิเคราะห์เป็นต้นทุนที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งของการทำกิจกรรม ไม่ขึ้นกับเวลา เช่น การรอรับสินค้ามีช่วงที่ว่างไม่ทำกิจกรรมอะไร จะไม่เกิดต้นทุน เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved